

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

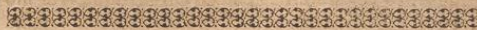
Cap. 34. De validitate sponsaliorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

QVINTVM, Parochum ubi nullum impedimentum reperitur, debere volentes contrahere, matrimonio coniungere in facie Ecclesie. Istud habetur ex Concil. Trident. in saepe citato cap. 1. illis verbis: Si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie Ecclesie procedatur.

242. Aduerte autem quod aliis citatis lib. 3. disput. 15. num. 20. monet Sanchez, vt matrimonium dicatur celebrari in facie Ecclesie, non esse opus vt in ipsa materiali Ecclesia, vel in eiusdem limine celebretur: sed sufficere vt coram aliqua fidelium multitudine, quae tanquam quaedam Catholicorum congregatio, cenferi potest Ecclesia, iuxta cap. Ecclesia, De consecrat. dist. 1. & cap. Relatum 2. De testam. §. 2. Imo vero ex Concil. Trident. in eodem cap. 1. matrimonium satis dicitur contractum in facie Ecclesie, si coram Parocho & duobus saltem testibus, ac praemissis denuntiationibus ineuratur. Meminisse vero debet Parochus ibidem praecipere, vt ipse librum habeat, & in eo scribar coniugum & testium nomina, atque tempus contracti matrimonij. Quod quidem praecipitur, vt Sanchez habet in seq. num. 22. quia tendit ad finem vitandae litis, & vt Ecclesiae constet de matrimonio, obligat sub peccato mortali, tanquam datum de re notabilis momenti. Addit ad idem pariter teneri eum, qui ex privilegio aut licentia seu commissione, fungitur Parochi munere.

VLTIMVM EST, quod Sanchez tractat in sequenti disput. 16. Parochum cognoscentem impedimentum ex sacramentali tantum confessione, teneri quidem in confessione monere de futuro peccato, volentem cum eo contrahere, non tamen petenti vt in facie Ecclesie coniungatur, suam operam negare. Quod confirmatur ex doctrina de sacramentali secreto inuolabiliter seruando: quam perfectum sumus ex instituto in toto praeced. lib. 3.

TITVLVS POSTERIOR.

De sponsalibus.

DE sponsalibus agitur in iure canonico 27. quaest. 7. & in Decretalibus titulo De sponsalibus & titulo De desponsatione impuberum. Dicta sunt autem sponsalia a spondendo, quia vt Conarr. in initio Epitomes quarti Decretal. & Sanchez lib. 1. De matrimonio disput. 1. initio, referunt ab Alciato notarum: mos erat antiquus, vt puella nuptura viro sponderetur seu promitteretur a patre, vel tutore, vel amicis. Sumuntur vero tripliciter sponsalia vt iidem authores consequenter notant: primo pro muneribus quae a sponso dabantur sponsae. Sic lib. 1. Regum cap. 18. dicitur: Non habet rex sponsalia necesse, id est, non eget muneribus quae filiae a genetro suo dentur. Secundo, pro matrimonio rato non consummato: & dicuntur sponsalia de praesenti. Sic vt iidem notant, 27. quaest. 2. cap. Coniuges & cap. Qui desponsatam. & cap. Tertio loco, De praesumpt. & cap. 2. & ultimo De sponsa duorum; sponsa appellatur, quae nupta alteri per verba de praesenti non est ab eo carnaliter cognita. Sic etiam Matth. 1. dicitur: Maria mater Iesu desponsata Ioseph. Tertio, sumuntur sponsalia pro promissione matrimonij futuri: in qua acceptio, quae communior est, hic agimus de sponsalibus: quorum considerabimus 1. validitatem, 2. obligationem, 3. dissolutionem.

CAPVT XXXIY.

De validitate sponsalium.

SVM MARI VM.

- 243 Quid sint sponsalia, & quot modis contrahi possint.
- 244 Ad sponsalium validitatem requiritur tam repromissio, quam promissio externo signo declarata.
- 245 Solutio obiectionis in contrarium.
- 246 Sponsalia ad validitatem, requirunt acceptationem promissio-

sionis, & talem deliberationem qualis requiritur ad peccatum mortale.

247 Ad eandem validitatem requiritur vt qui sponsalia contrahunt sint habiles ad matrimonium inueendum.

248 Exceptio de inhabilitate ob impedimentum absentiae Parocho aut testium: & quod matrimonium, quod iuxta decretum Concilii Trident. inuolabile est, ne quidem tanquam sponsalia valeat.

249 Alia exceptio de inhabilitate ob impedimentum absentiae Parocho aut testium: & quod matrimonium, quod iuxta decretum Concilii Trident. inuolabile est, ne quidem tanquam sponsalia valeat.

SPONSALIA ex cap. Nostrates, 30. quaest. 5. & ex lege 1. ff. De sponsalibus, sunt promissio futuri matrimonij: contrahique possunt quatuor modis. Primo, per promissionem, tum nudam seu non habentem adiunctum aliud vinculum, quale est iuramentum: tum absolutam seu factam sine vlla conditione. Secundo, per promissionem nudam quidem sed conditionalem, vt accipiam te si pater meus voluerit. Tertio, per promissionem absolutam quidem sed vestitam, id est, habentem adiunctum iuramentum, vel fideiussionem, vel traditionem annuli, vel traditionem quorumdam munusculorum quae vocantur arrhae sponsalitia: & amittuntur ab eo qui sine causa recedit a matrimonio. De quibus latissime Sanchez lib. 1. disp. 35. & tribus sequentibus, itemque lib. 6. disput. 18. & pluribus sequentibus. Postremo sunt sponsalia quando contrahitur matrimonium per verba de praesenti inter impuberes, vel inter vnum puberem & alterum impuberem: nam tale matrimonium quamuis non sit verum ob aetatis defectum: efficit tamen sponsalia valida ex cap. fin. De despons. impub. tam Extra, quam in 6.

PORRO obligent validaque sint, & firma sponsalia: atque adeo sufficienter ad constituendum impedimentum publicae honestatis, de quo egimus in praecedenti cap. 18. requirunt primo, praeter internam promissionem, volunt aliud signum eiusdem externum: siue illud sit verbum, siue aliud aequiualens: in quo differunt a voto, cui cum illis commune est promissionem esse. Et ratio differentiae est, quod votum fiat Deo qui intuetur cor. 1. Regum 16. sponsalia autem contrahuntur inter homines, qui vident ea quae patent, vt ibidem dicitur. Vnde fit vt requirant verba aut alia signa externa, quibus vnus alteri, per modum conaturalis se obliget. Pro cuius rei pleniore intelligentia videri possunt quae docet Sanchez in citato lib. 1. disp. 3. vt & in sequenti 4. pro intelligentia obligationis voti, quo quis Deo promittit se certam aliquam feminam ducturum in uxorem. Quae vero de praedictis verbis hic dicenda viderentur, iam tradita sunt in praecedenti cap. 6.

Secundo, sponsalia requirunt vt praedicta promissio sit mutua: quia cum sponsalia sint praemia matrimonij, quod vtriusque contrahentis vinculum desiderat: ea quoque necessario requirunt promissionem mutua, quae sit vtriusque vinculum. Vnde cum promissioni vnus de contrahendo matrimonio non adiungitur repromissio alterius, quam saltem tacita signa aliqua exterius indicent, qualia sunt ea quae in praecedenti num. 17. attingimus, sed tantum acceptatur promissio, dicendo v.g. Placet, vel accepto, vel gratias ago de tanto beneficio, non contrahuntur sponsalia. Quod Sanchez in sequenti disp. 5. ex eo confirmat: quod cum acceptans promissionem, possit illam acceptare ea tantum ratione, quae est in sui fauore: nimirum prout promittens se illi per eam obligat: neque libertatem adimit non repromittendi: dicendum non est, si aliud mutuae obligationis signum non interueniat, talem acceptationem esse repromissionem & obligare: imo potius acceptantem manere in libertatis suae possessione.

Si obiciat sicut matrimonium claudicare nequit, sed vel ex vtraque, vel ex neutra parte esse validum: ita & sponsalia. Responder Sanchez in eadem disput. num. 6. sponsalia vt sponsalia non posse claudicare, sicut nec matrimonium: posse autem quatenus sunt promissio quae potest esse sine repromissione, ac tantum acceptari in quantum obligat solum promittentem. Quod potest tunc solum contingere cum promissio gratis fit & liberaliter. Nam si non fiat gratis, sed respectiue solummodo, & per modum contractus, necessaria est alterius repromissio: dumque ea non

accel-

REGINA
DI
PRACT.
IDR
E.V

accesserit, promissio non est efficax ad obligandum promittentem: sed is libere tutaque conscientia potest à fide praestita recedere. Ratio est: quia dum contractus nondum est perfectus, liberum est ab eo recedere, tanquam nondum obligatorio. At non est perfectus ante mutuum contrahentium consensum se obligandi: sine quo non est vtro, citoque obligatorius, prout spectat ad illius naturam. De qua re Sanchez in eadem *disput.* nu. 14. Consequenter in num. 16. annotans, quando quis censetur gratis, & quando per modum contractus promittere, pendere ex illius intentione: de qua si alias non constet, eam esse deprehendam ex coniecturis: vt si de matrimonio inter ipsos contrahendo antea tractabatur, satis apparet promissionem non esse gratuitam: sin autè de contrahendo sermo nullatenus fuerit, sed promissio appareat facta ob aliquod beneficium acceptum, apparebit cõsequenter promissionem esse gratis factam, non autem per modum contractus. In dubio vero iuxta sponsaliorum naturam, *que est vt sint contractus mutui*, praedictus censetur respectiue promittere: & ideo resiliere posse, altero non repromittente.

46. Tertio, sponsalia, vt firma sint ac valida, requirunt vt promissio acceptata sit ab eo cui fit. Cum enim, vt ante dictum est, requirant repromissionem, multo magis requirant acceptationem, nec sufficit esse promissionem simplicem. Difficultas est autem an cum promissio futuri matrimonij fuerit tantum simplex, reuocari possit quamdiu ab eo cui facta fuit acceptata non est siue per se, siue per alium. Eam latissime Sanchez tractat in eodem *lib. 1. disput.* 6. & 7. Quam videre poterit qui volet: nobis enim sufficere posse videtur generalis doctrina de promissione, quã tradidimus in precedenti lib. 25, cap. 6. cuius applicationem ad illam ipsam difficultatem facere, est facile.

Quarto, sponsalia requirunt deliberationem, quali exigitur & sufficit in materia culpæ lethalis: vt consensus in eam sit peccatum mortale, nam sponsalia siuapte natura obligant sub peccato mortali, vt docebitur in sequenti cap. 35. ideoque ex natura sua requirunt deliberationem ad peccatum: mortale requisitam. Id quod Sanchez late tractat in sequenti *disput.* 8.

47. Quinto, sponsalia requirunt, vt personæ inter quas contrahuntur sint habiles ad matrimonium. Namque sponsalia sunt promissio futuri matrimonij: & ideo ad matrimonium inhabiles, sunt & ad sponsalia. Pro quo facit regula 39. iuris in 6. Cum quid prohibetur, prohibentur omnia quæ sequuntur ex illo. Facit item lex O.atio ff. De sponsalibus. Obseruandum est autem primo, quod ex Soto & Nauar. Sanchez habet in eodem *lib. 1. disput.* 15. num. 2. impedimentum matrimonij quamuis non dirimat ipsum, sed solum impediatur licite contrahi, si sponsalia præcedat, reddere ea inualida: quia promissio rei illicitæ nequit obligare: neque in malis promissis expedit fidem seruare, vt habet 69. regula iuris in 6. Potest tamen fieri promissio futuri matrimonij sub conditione si impedimentum auferatur, aut fieri pro eo tempore quo sublatum fuerit impedimentum existens temporaneum. Prioris horum exemplum est, cum quis hæreticæ promittit nuptias si ad fidem Catholicam reuertatur. Posterius vero, cum quis castitatem ad tempus vouit, & promittit matrimonium post illud tempus inire. Non essent eiusdem sponsalia valida, si promitteret matrimonium inire, animo illud consummandi eo ipso tempore quo ad castitatem tenetur: quia promissio esset rei illicitæ. Sanchez ibidem pro hac doctrina aliquot auctores citat.

De sponsalibus impuberum obseruanda.

47. Obseruandum est secundo, duo esse impedimenta, quæ quamuis dirimant matrimonium, non efficiant tamen sponsalia inualida. Prius est impedimentum ætatis: licet enim matrimonium nequeat valide contrahi ante annos pubertatis, vt habitum est in præced. cap. 22. possunt tamen esse sponsalia post septennium, ex cap. Literas, & cap. Accessit, & cap. Ad dissoluendum De le spons. impub. & cap. vico, eod. tit. in 6. De qua re Sanchez agens in eod. *lib. 1. disput.* 16. sequentia notat aliis auctoribus citatis.

Primum est: illius differentie inter matrimonium & sponsalia hæc esse rationem, quod ad sponsalia sufficiat usus rationis, & ad matrimonium, requiratur præterea potestas generandi quæ longe tardius aduenit.

Secundum est: si vterque aut alter septennis, nondum adeptus sit usum rationis, sponsalia esse nulla: quia debent esse libera: & libertas requirit usum rationis.

Tertium est: si vel vnus dies ad septennium deficiat in contrahente sponsalia, ea esse nulla: quia septennium non diceretur (sicut pari ratione professio censetur nulla, si vel vnus dies deficiat ex 16. annis ad eam requisitis) ideoque ea expresse vel saltem tacite debent ratificari vt valida sint. Quæ tacita ratificatio præsumitur ex cohabitatione in eadem domo, aut ex verbis vel factis v. g. osculis, quibus post septennium ostendunt voluntatem seu consensum in futurum matrimonium in ipsis esse. Quod consensu deficiente, quantumcumque ex talibus signis sponsalia in foro externo præsumantur: in foro tamen conscientie, nulla esse iudicari debent: vt cum exhibente, talia signa nullam habent notitiam sponsaliorum quæ ante septennium contraxerunt: sic enim in illa consentire nequeunt, quandoquidem nihil possumus velle nisi cognitum. Item cum nesciunt celebrata tunc temporis sponsalia, fuisse nulla. Nam licet per errorem putent esse valida, ideoque in illa consentiant, nihil agent: quia error tollit consensum ex lege. Si per errorem ff. de iuris d. omnium iudicium. Quæ de re plenius Sanchez num. 7.

Quartum est: ex probabili sententia valere nihil minus sponsalia ante septennium si malitia suppleat ætatem, id est, si ante septennium rationis usus contrahentibus adsit, vt tolet nonnullis præcocis ingenij pueris. Probatur: quia cum sponsalia sint via & dispositio ad matrimonium: eo ipse quod ius disponit in matrimonio malitia supplere ætatem, censetur idem in sponsalibus dispositum iuxta legem Oatio ff. de sponsal. Pro quo magnam auctorum multitudinem citat Sanchez num. 9. Addens in 10. & 11. ante septennium in puero non præsumi rationis usum, nec sponsaliorum validitatem: post illud vero, vtumque præsumi, nisi contrarium probetur. Ratio est: quia in dubio, ac vbi contrarium non apparet, sequenda est iuris determinatio: alioqui ea esset frustra. Item in nu. 13. & 14. valida esse sponsalia in quacumque ætate contracta: siue ordinaria siue miraculosa via usus rationis acceleretur. Ratio est: quia septennium requiritur ad sponsalia non quasi necessarium: sed quia ius præsumit usum rationis ea ætate aduenire. Demum in num. 15. ad valide contrahenda sponsalia notat eum rationis usum sufficere, qui satis est ad eccandum mortaliter: cum ad potu perpetuæ castitatis, cuius obligatio maior est quam sponsaliorum, is sufficiat: & maior libertas non sit, necessaria ad se obligandum Deo, quam diabolo.

249. POSTERIVS impedimentum dirimens matrimonium, non autè sponsalia, est absentia Parochi vel testium: nam quamuis Parochus cum duobus vel tribus testibus debeat adesse quando matrimonium celebratur, vt ipsum sit validum, iuxta definitionem Concilij Tridentini prout expressum est à nobis in precedenti cap. 23. id tamen de sponsalibus idem Concilium non statuit: ita vt clandestine contracta possint esse valida. De qua re Sanchez lib. 1. De matrimon. *disput.* 12. In sequente 15. docens censenda item iurata: quod tamen plures ab ipso *ibidem* nu. 1. relictæ negant: quorum sententia tenenda est omnino, quando talia sponsalia dirigerentur ad contractum matrimonij illicitum ob aliquod impedimentum, aut ad iniuriam vel scandalum proximi. Difficultatem autem quæ moueri solet, an matrimonium ob Concilij Trident. definitionem inualide contractum, vim habeat sponsaliorum, idem auctor bene tractat in eodem *lib. disput.* 20. statuens tale matrimonium non obligare, ne quidem vt sponsalia, etiam si iuratum sit & secuta sit copula: nisi illud contrahentes habuerint animum obligandi se eo modo quo valent. Licet autem non valeant obligare se per matrimonium clandestinum, possunt tamen per sponsalia clandestina. Pro pleniore intelligentia legendus est idem auctor.

CAPVT XXXV.

De obligatione quam sponsalia inducunt.

S V M M A R I V M . I

- 250 Sponsalia obligationem inducunt, eamque sub mortali: & quid si ore solum tenus facta sint.
- 251 Obligatoria sunt contracta cum intentione obligandi se: etiamsi adfuerit intentio non implendi.
- 252 Sufficere potest ad obligationem, vt intentio illa sit tacita: quæ cum non supplet defectum expressum, cessat talis obligatio.
- 253 Probabile est non valere sponsalia contracta animo promittendi quidem, non tamen se obligandi.
- 254 Quatenus obligetur qui dubitat a sponsalia contraxerit.
- 255 Obligatio illius qui sicte contractis sponsalibus virginem destorauit.
- 256 Quod ex ficta promissione non obligetur destoratum ducere: si ea inferioris aut etiam parvis sit conditionis, sed antea corrupta.

250. Sponsalia obligationem inducere patet, quia sunt contractus. Non enim sunt nuda promissio; sed acceptata, eaque mutua seu reciproca, ex præcedenti num. 244. versu Secundo. Omnis autem contractus obligat ex iustitia. Quam obligationem esse sub mortali, patet quia est in re graui: in qua si ea non impleatur, magna iniuria fit proximo. Ita Sanchez lib. 1. disp. 27. in eam sententiam multos auctores referens. Ex qua sequitur, si sponsalia fornicetur cum alio, quæ cum sponso suo, circumstantiam esse exprimendam in confessione tanquam mortaliter aggravantem peccatum illud fornicationis. De qua re idem Sanchez in eod. lib. 1. disput. 2. Quamquam non licet, ad obuiandum tali violationi in contractu sponsalium penam apponere, nec appositam violator soluere tenetur, ex cap. Gemma De sponsal. Id quod late idem auctor persequitur in eodem lib. disput. 30. & tribus sequentibus.

Porro obligationem prædictam sequi ex veris sponsalibus, dubium quidem non est: sed an sequatur etiam ex sponsalibus fictis, seu quæ sine animo promittendi aut se obligandi, aut promissum implendi sunt; difficultas est quam Sanchez late tractat in eodem lib. 1. disp. 9. 10. & 11. contenti erimus aliquot propositiones adferre pro quotidiana praxi.

Prima est: Si promissio sit omnino ficta, & ore solummodo tenus facta, neque sponsalia esse, neque obligare ex vi promissionis. Ratio est quia tunc non est vere promissio sed tantum promissionis fictio: per quam tamen promittens peccat mortaliter contra iustitiam legem præscriptam in contractu vtriusque obligatorio, qualis est contractus sponsalium, & uterque contrahentium vere contrahat. Cæterum si is qui sicte promissit postea interne consentiat, dum alter nondum renouauit consensum, sponsalia conualescunt per tradita ab eodem auctore in sequenti libro 2. disput. 32. quæst. 3. Ratio vero est: quod ad contractuum validitatem sufficiat contrahentium consensus simul esse moraliter: seu non nimis magnum interuallum interesse inter vnum & alterum: prout in proposito casu contingit, in quo vnus consensus de se validus est, & ad matrimonium sufficiens. vtpote, cui nihil ad id deest, nec reuocari: accedente ei vero consensu, pro ficto. Quare in eodem casu conualescent sponsalia, cum ad ea sufficienter concurrant, ad validitatem ipsorum requisita.

251. Secunda propositio est: Si quo tempore facta sunt sponsalia adfuit vera intentio obligandi se: etiamsi promittens statim post, animum habeat se non obligandi, eadem sponsalia valere, & obligare. Ratio est, quia ex promissione, obligatio iam orta fuit: cui stare tenetur.

Tertia propositio: Si contrahentes sponsalia animum habeant se obligandi, non tamen implendi quod promittunt, sponsalia item esse valida: quia peruersa intentio non implendi rem promissam non exigit ab obligatione, quæ materialiter confurgit ex promissione facta animo se obligandi.

252. Quarta propositio. Eum qui explicitè quidem, ac tunc non habuit animum se obligandi, habuit tamen implicitè

seu virtute (vt is qui conscius erat naturæ promissionis, & obligationis ex ea confurgentis: sed tunc non meminit illius) manere obligatum. Ratio est: quia cum obligatio naturaliter permanet ex promissione, intendens promittere, censetur & se obligare promittendo.

Quinta propositio est, Eum qui ne implicitè quidem habuit voluntatē se obligandi (quia scilicet naturam promissionis & obligationē ex ea confurgentem profusus ignorauit) non manere obligatum. Ratio est: quia obligatio promissionis confurgit ex libera promittentis voluntate: quæ non adest in tali casu propter ignorantiam: nihil enim est magis liberæ voluntati contrarium, quam ignorantia & error, ex lege Si per errorem ff. De iurisdic. omnium Iudicum.

Sexta propositio est, Quamuis plerique sentiant (quos Sanchez refert lib. 1. disp. 9. num. 4.) sponsalia valere & obligare, quando promissio fit animo quidem promittendi, non tamen se obligandi: contrarium tamen non carere probabilitate. Pro hac idem in sequenti num. 5. aliquot auctores citat: & probabilitatis rationes adfert, tum alias, tum quod sponsalia sunt promissio, cuius obligatio confurgit ex lege priuata, quam promittens sibi imponit: non enim oritur ex alia lege, quam ex priuata hominis voluntate. Unde cum nulla lex obliget nisi legislator obligare intendat: neque obligabunt sponsalia contracta cum intentione non obligandi se.

Si quis opponat sponsalia consistere quidem ex hominis voluntate, sed iis contractis, obligationem esse ex iure diuino & naturali. Responderi potest legem diuinam ac naturalem non obligare circa rem arbitrio hominis relictam, nisi supposita voluntate hominis obligationem imponentis: quæ voluntas deest in proposito casu.

Si vterius vigeat, ex promissione naturaliter sequi obligationem, Ergo qui illam velit, velle & hanc: quia qui vult antecedens, vult & consequens. Illud necessario. Responderi potest ex sola vera promissione, naturaliter sequi obligationem, non autem ex tantummodo apparente ac ficta: qualis est ea quæ fit animo non obligandi se: in qua adicitur conditio contraria naturæ ipsius promissionis, atque adeo eiusdem destructiua. Sic enim in cap. finali, De condit. appositis, statuitur matrimonium carere effectu, nullumve esse, si conditiones contra substantiam eius inferantur.

Procedat autem propositionem hanc, quantumcumque talis promissio (facta inquam sine intentione se obligandi) iuramento confirmaretur, idem auctor sentit, post multos alios quos refert in sequenti num. 9. Ratio est: quia in hoc casu vt promissionis ita & iuramenti implendi obligatio pendet ex spontanea voluntate hominis sibi imponentis legem. Ad quod facit illud ex D. Gregorio relatum, in cap. Humanæ, 22. quæst. quinta. Humanæ aures talia verba nostra iudicant qualia foris sonant: diuina vero iudicia, talia foris audiunt qualia ex intimis profertur. Nec obstat quod ex D. Hieronymo habetur in cap. Quæcumque, eadem quæst. Quæcumque arte verborum quis iurat: Deus tamen, qui conscientie testis est, ita hoc accipit, sicut ille cui iuratur intelligit. Nam interpretandum est de iuramento assertorio, quo quis iuridice rogatus iurat contra mentem rogantis: aut de promissorio, quod fit animo se obligandi, non item implendi quod promittitur.

Septima propositio est, Dubitantem vtrum sponsalia contraxerit, si ratio dubitandi sit, quod adhibita sufficienti diligentia scire non possit an promiserit matrimonium, non obligari: secus vero si ratio dubitandi sit; quod est certus sit de promissione matrimonij dubitat tamen de animo se obligandi. Prior pars probatur: quia cum in dubio melior sit conditio possidentis: quamdiu dubitatur an voluntas sit vinculo adstricta, an permaneat libera, censenda est permanere in sua libertate. Posterior vero pars probatur: quia verba exterius prolata signa sunt naturaliter intentionis interioris, nec vllus præsumitur id dicere, quod non habet in corde. Quæ de re Sanchez lib. 1. disput. 9. num. 11. & duobus sequentibus.

Vltima propositio est, Fictæ promittentem, qui sub ea

REGINA
DI
PRACT.
INDR.
E. V